

Program Olimpiady Cyfrowej

Zawody I stopnia – wymagania programowe

Korzystanie z informacji

Uczestnik/Uczestniczka:

- Wie, co to są źródła informacji naukowej i zna jej typy.
- Wie, jakie są najważniejsze źródła informacji naukowej i potrafi z nich skorzystać w podstawowym zakresie, np. korzysta z katalogów elektronicznych bibliotek akademickich.
- Dokonuje wyboru źródeł informacji, biorąc pod uwagę dodatkowe kryteria takie jak relewancja, dostępność i łatwość korzystania.
- Wykorzystuje potencjał mediów społecznościowych, by dotrzeć do informacji, np. od grupy znajomych na Facebooku dowiaduje się, co warto zwiedzić w czasie wakacji.
- Wie, że różne typy źródeł informacji mają swoje wady, zalety i ograniczenia, np. Wikipedia jest aktualizowana na bieżąco, ale jej wiarygodność i obiektywność może być niższa niż encyklopedii drukowanej.
- Wykorzystuje narzędzia TIK do pracy nad projektami realizowanymi w grupie oraz na odległość, np. korzysta z dysków sieciowych, by dzielić się informacją z kolegami.
- Używa opcji przeglądarek internetowych w celu skorzystania z wyników wcześniejszych wyszukiwań, np. korzysta z historii wyszukiwania, tworzy zakładki.

Relacje w środowisku medialnym

Uczestnik/Uczestniczka:

- Świadomie dba o swój wizerunek w zależności od kontekstu, np. zdaje sobie sprawę, że komentarze wpisane na portalu społecznościowym są elementem jej/jego tożsamości w oczach innych, w tym również przyszłych pracodawców.
- Rozumie konsekwencje i potrzebę świadomego wpływu na własny wizerunek, np. rozumie znaczenie ustawień prywatności w portalach społecznościowych.
- Wie, jakie czynniki mogą mieć wpływ na przebieg komunikacji, np. zdaje sobie sprawę, że to, czy jej/jego wiadomość w rozmowie telefonicznej lub kontakcie mailowym zostanie odebrana zgodnie z jej/jego intencją, zależy od sytuacji i możliwości odbiorcy.
- Skutecznie i precyzyjnie porozumiewa się z innymi, wykorzystując do tego różnego rodzaju kanały komunikacji, również formalne, np. potrafi złożyć przez internet reklamację zakupionego produktu.
- Wie, że różne grupy istniejące w otoczeniu medialnym mają swój specyficzny charakter, zasady funkcjonowania oraz dynamikę, np. wskazuje różnice pomiędzy społecznościami on-line osób, które się nigdy nie spotkały, a tymi, które znają się np. ze szkoły.
- Wie, jak zainicjować powstanie grupy i inne grupowe działania w internecie, np. potrafi założyć grupę dyskusyjną albo zaplanować wydarzenie na portalu społecznościowym i zachęcić innych do uczestnictwa.

Język mediów

Uczestnik/Uczestniczka:

- Zna cechy różniące przekazu tekstowego dostosowanego do różnych mediów i potrafi dostosowywać formę przekazu do medium, np. wie, czym różni się dany tekst zapisany w formie linearnej, strony internetowej, e-maila, czatu, SMS-a, postu w serwisie społecznościowym, wspólnie pisanego dokumentu w sieci (booksprint).
- Tworzy przekazy informacyjne i reklamowe, np. dotyczące inicjatyw społecznych czy kulturalnych, w których bierze udział.
- Wie, że pewne przekazy informacyjne mogą zawierać elementy rozrywki, potrafi wskazać przykłady takiego połączenia w różnych gatunkach medialnych, np. potrafi wskazać, co w danym przekazie audiowizualnym jest elementem telewizyjnego show, a co ma wartość poznawczą.
- Tworzy przekazy audiowizualne zawierające zarówno treści informacyjne, jak i elementy rozrywkowe, wpływające na emocje lub motywację odbiorcy.
- Rozumie i potrafi opisać zasady związane z savoir-vivre w zakresie komunikowania się z innymi osobami za pośrednictwem mediów, np. wie, o jakiej porze można zadzwonić do danej osoby ze względu na pełnioną funkcję, w jaki sposób powinno się odnosić do gości w studio telewizyjnym itp.
- Stosuje odpowiednią dykcję, intonację głosu i mowę ciała podczas komunikacji bezpośredniej oraz

posługuje się symbolami w komunikacji wizualnej, np. dobiera ilustracje do prezentacji tak, aby wyrażała różne emocje lub przekonania.

Kreatywne korzystanie z mediów

Uczestnik/Uczestniczka:

- Zna narzędzia pozwalające na tworzenie notatek podczas pracy w sieci (narzędzia gromadzące dane w chmurze, np. blog, sieciowy edytor tekstu lub dedykowane do tworzenia notatek). Korzysta z nich samodzielnie lub w grupie. Potrafi synchronizować notatki między różnymi urządzeniami (np. smartfon, tablet, komputer przenośny i stacjonarny).
- Samodzielnie i w grupie przygotowuje obszerny zestaw różnorodnych treści medialnych na wybrany temat.
- Wie, czym jest videocast.
- Przygotowuje samodzielnie lub w grupie cykl podcastów lub videocastów na dowolny temat.
- Tworzy memy, komiksy, plakaty i infografiki na wybrany temat, na bazie przygotowanego samodzielnie lub w grupie scenariusza, zna aplikacje/usługi pozwalające na szybkie przygotowanie, np. dzięki szablonom czy generatorom wspomnianych form.
- Potrafi wybrać i dostosować do swoich potrzeb aplikacje, pozwalające na twórcze wykorzystywanie mediów, np. edytor tekstu, grafiki, dźwięku, program do obróbki zdjęć w telefonie, tablecie czy komputerze.
- Tworzy złożone wypowiedzi medialne o charakterze linearnym w formatach cyfrowych z określonymi cechami, np. dostępne dla osób niewidomych, interaktywne.
- Realizuje w grupie projekt medialny z podziałem zadań dotyczących przygotowywania składowych części medialnych oraz montowania w całość zgromadzonych elementów lub ich kolekcji, np. potrafi organizować pracę związaną z przygotowaniem działań grupy, korzystać z sieciowego, grupowego kalendarza, tworzyć listy zadań do zrealizowania (przy pomocy odpowiednich aplikacji lub usługi do zarządzania projektami), włączać się za pomocą narzędzi medialnych do grupowej pracy, nadzorować przebieg prac grupy, realizację kolejnych kroków i tworzenie efektów projektu przy użyciu sieciowych technologii współpracy, takich jak portal edukacyjny, wiki, blog, edytory tekstu lub prezentacje multimedialne współtworzone przez internet, np. serwisy społecznościowe.
- Współtworzy w grupie złożone teksty i prezentacje multimedialne przy użyciu sieciowych narzędzi współpracy, np. Google Docs, Prezi.
- Dokumentuje i komentuje otoczenie i zachodzące w nim procesy (samodzielnie lub w grupie), np. tworzy reportaż tekstowy, zdjęciowy, wideo, reportaż radiowy i inne formy radiowe publikowane w formie podcastu, wywiady, nagrania występów (sportowych, muzycznych, przygotowanych przez inne koleżanki i kolegów lub własnych).
- Planuje (samodzielnie i w grupie) działania związane z przetwarzaniem oraz podejmuje spontaniczną aktywność związaną z remiksowaniem treści.
- Działając w grupie, digitalizuje analogowe treści, np. wspólnie z innymi realizuje projekt digitalizacyjny oparty na wcześniej przygotowanym harmonogramie prac i podziale zadań.
- Obsługuje narzędzia do prezentacji treści w sieci w czasie rzeczywistym (synchronicznie, np. przy użyciu sieciowego edytora prezentacji multimedialnych lub komunikatora internetowego, np. Hangouts).
- Obsługuje systemy zarządzania treścią, zarządza listą autorów i publikowanymi treściami, dodaje, edytuje i usuwa treści przy użyciu narzędzi typu blog czy sieciowy pakiet biurowy.
- Potrafi rozpowszechniać informacje na temat własnej lub grupowej twórczości, np. wykorzystuje serwisy społecznościowe do tworzenia przestrzeni publikacji na określony temat.
- Potrafi tworzyć wydarzenia w serwisach społecznościowych, przygotowując ich opisy i zapraszać do uczestnictwa.
- Wie, jak funkcjonuje redakcja internetowa, potrafi wykorzystywać umiejętności dziennikarskie do publikowania (przygotowanych wcześniej samodzielnie lub w grupie) bieżących informacji na temat życia społeczności lokalnej, w formie tekstowej, audio lub wideo.
- Redaguje i publikuje w sieci prezentowane za pomocą różnych mediów wypowiedzi dziennikarskie zarówno na tematy lokalne, jak też związane z własnymi zainteresowaniami, przekonaniem politycznymi itp.
- Wykorzystuje usługi i aplikacje do przechowywania danych w chmurze, do archiwizowania najważniejszych plików, budowania zasobów do pracy grupowej, dzielenia się treściami z innymi osobami (np. Dropbox, Google Drive, iCloud, SkyDrive, Ubuntu One) i synchronizowania zasobów między różnymi urządzeniami.
- Wykazuje się ostrożnością poznawczą podczas korzystania z mediów ich tworzenia, potrafi złagodzić swoją arbitralność, pokusę użycia ostrego języka czy zbyt silnego przywiązania do swoich poglądów.

Etyka i wartości w komunikacji i mediach

Uczestnik/Uczestniczka:

- Potrafi zdefiniować i zanalizować wyzwania etyczne w perspektywie mediów i komunikacji niezależnie od własnych doświadczeń oraz potrafi znaleźć pomoc w ich krytycznej analizie i rozwiązywaniu problemów, np. potrafi krytycznie zanalizować etyczny problem zdrady on-line dzięki znalezionym w internecie wypowiedziom psychologów, badaniom itp.
- Rozumie potrzebę kształtowania swoich postaw w komunikacji i korzystaniu z mediów w kierunku wykształcenia własnych zasad postępowania opartych o sumienie.
- Potrafi wypracować własne zasady kształtowania relacji w komunikacji przez media w oparciu o osobiste doświadczenia.

Bezpieczeństwo w komunikacji i mediach

Uczestnik/Uczestniczka:

- Identyfikuje, czy dane narzędzie (np. czat na portalach społecznościowych) oferuje komunikację prywatną (czyli dostępną tylko dla osobiście wybranych rozmówców).
- Identyfikuje zakres widoczności komunikacji za pomocą danego narzędzia np. widoczność czatu tylko dla rozmówcy, dla grupy (otwartej, zamkniętej), innego zbioru adresatów (tzw. znajomych, kręgu), dla wszystkich odwiedzających.
- Wie, że cała komunikacja (np. czat lub wiadomości „prywatne” na portalach społecznościowych) dostępna jest również dla administratorów serwisów.
- Zna przeznaczenie regulaminów na stronach WWW (serwisach WWW), z których korzysta i wie, że powinno się je poznać przed skorzystaniem z danego serwisu.
- Rozumie treści typowych regulaminów korzystania ze stron WWW (serwisów WWW).
- Zna przykłady narzędzi zwiększających anonimowość, np. TOR, anonimowe proxy, dystrybucja Linuksa TAILS.
- Rozpoznaje spam i typowe próby phishingu, np. zwraca uwagę na to, że nie zgadza się adres strony bankowej.
- Wie, że istnieją metody maskowania adresu nadawcy wiadomości.
- Wie, co to są certyfikaty uwierzytelniające (certyfikaty strony).
- Potrafi postępować, kiedy napotyka najprostsze komunikaty o certyfikatach, np. nie akceptuje automatycznie każdego napotkanego błędnego certyfikatu zgłoszonego przez przeglądarkę.
- Wie, że istnieją narzędzia zwiększające bezpieczeństwo komunikacji.
- Wie, że konsekwencje zachowań komunikacyjnych (również online) mogą wpływać na inne osoby, np. informacja o koledze lub koleżance może negatywnie wpłynąć na ich bezpieczeństwo lub prywatność.
- Wie, że należy zareagować w przypadku powzięcia wiadomości o przypadkach nękania osób trzecich (np. znajomych, rówieśników).
- Zna podstawowe cele wprowadzania nadzoru, np. walka z cyberprzestępczością, uzyskiwanie przez osoby lub instytucje przychodów ze sprzedaży prywatnych danych użytkowników.
- Wie, że nadzór może być legalny lub bezprawny, że może być prowadzony przez organy państwowe (np. policję) i osoby prywatne czy korporacje.
- Wie, że istnieją metody obejścia lub utrudnienia nadzoru, nie tylko techniczne, np. potrafi wymienić takie metody jak świadome umieszczanie informacji fałszywych lub stosowanie szyfrowania nie tylko do treści wrażliwych, ale również banalnych, celem utrudnienia identyfikacji, kiedy komunikacja dotyczy ważnych/wrażliwych kwestii.
- Potrafi świadomie kształtować swoje nawyki związane z korzystaniem z technologii, np. wylogowuje się z sieci społecznościowej lub zamyka komunikator, by nie rozpraszały przy odrabianiu pracy domowej.
- Wie, że istnieją powiązania pomiędzy własnymi działaniami w mediach a innymi sferami życia, np. publikowanie nieprzemyślanych wypowiedzi może skutkować złą opinią przyszłego pracodawcy lub nawet zamknięciem pewnych dróg kariery.
- Potrafi zaobserwować oznaki zagrożenia uzależnieniem u siebie i u innych, np. zaniedbywanie bieżących obowiązków wskutek poświęcania zbyt dużej ilości czasu na media społecznościowe.

Prawo w komunikacji i mediach

Uczestnik/Uczestniczka:

- Świadomie zawiera umowę na korzystanie z narzędzi komunikacyjnych (np. zakłada konto na profilu społecznościowym, konto e-mail) i potrafi wskazać wynikające z tej umowy prawa i obowiązki, np. rozumie, że choć usługa jest darmowa, godzi się na to, że usługodawca „w zamian” będzie gromadził jego/jej dane, udostępniał je innym podmiotom, wyświetlał reklamy etc. Wie, że zawsze przed

- skorzystaniem np. z nowej aplikacji, należy przeczytać regulamin takiej usługi.
- Wie, jak egzekwować swoje prawa związane z korzystaniem z mediów. Potrafi zwrócić się o pomoc do odpowiednich organów w przypadku naruszeń praw związanych z korzystaniem z mediów, np. wie, że gdyby ktoś bezpodstawnie ujawnił jego/jej dane w internecie, może zwrócić się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (GIODO).
- Potrafi wymienić instytucje pełniące rolę regulatorów rynku mediów (Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, Urząd Komunikacji Elektronicznej), a także instytucje broniące praw obywateli (Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych) oraz zna ich kompetencje. Wie, jakie zadania wypełniają sądy krajowe. Potrafi wskazać sądy międzynarodowe (Europejski Trybunał Praw Człowieka i Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej) oraz określić ich rolę.
- Wie, jak zwrócić do ww. instytucji o wsparcie w celu ochrony swoich praw lub praw innych osób.
- Rozumie zasady współtworzenia zarówno w modelach hierarchicznych (np. reżyseruje lub gra w szkolnym przedstawieniu według ustalonego scenariusza), jak i w modelach otwartych (np. potrafi samodzielnie napisać artykuł na Wikipedii, zgodnie z zasadami tego projektu).
- Wie, że korzystanie z utworów w ramach dozwolonego użytku nie oznacza braku wynagrodzenia dla twórców, np. ma świadomość, że część ceny karty pamięci w jego smartfonie to opłata za prywatne kopiowanie utworów.
- Wie, że istnieją organizacje zbiorowego zarządzania, i wie, czym się zajmują. Jest w stanie odnaleźć OZZ, do której może zgłosić się po wynagrodzenie za swoje własne utwory.
- Wie, czym jest wolna kultura, copyleft, dobra wspólne (commons).
- Wie o ustawowych udogodnieniach dla niepełnosprawnych, które muszą stosować nadawcy telewizyjni, np. obowiązek wprowadzenia audiodeskrypcji, napisów pod filmem czy języka migowego.
- Wie o istnieniu standardów dostępności treści w mediach dla osób niepełnosprawnych i obowiązku ich stosowania, np. znane mu/jej są wytyczne dotyczące dostępności treści internetowych (WCAG).
- Wie, czym jest polityka prywatności, np. wie, jakie jego/jej dane i w jaki sposób są wykorzystywane przez serwisy internetowe; zarządza ustawieniami prywatności swojego profilu w serwisie.
- Wie, czego dotyczy ustawa o ochronie danych osobowych.
- Rozumie pojęcia: „przetwarzanie danych osobowych” i „administrator danych”.
- Wie, co to są dane wrażliwe.

Ekonomiczne aspekty działania mediów

Uczestnik/Uczestniczka:

- Wie, że kontekst prawny i ekonomiczny (np. struktura własności, forma prawna, sposób finansowania itp.) może wpływać na treści prezentowane w mediach. Potrafi podać przykłady różnic w doborze treści i sposobie ich przedstawiania, np. na podstawie publicznej i komercyjnej stacji radiowej (w Programie I, II czy III Polskiego Radia oraz np. w Radiu ZET, RMF FM czy Radiu ESKA).
- Wie o istnieniu terminu „polityka medialna”.
- Potrafi podać jej przykładowe cele, np. cele ekonomiczne, polityczne, kulturalne czy społeczne oraz potrafi podać konkretne przykłady tych celów, np. swoboda wypowiedzi, pluralizm mediów, dostęp do oferty programowej mediów publicznych, pomoc w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego itp.
- Wymienia przykładowe podmioty, które kształtują politykę medialną, np. ustawodawca, rząd, organy regulacyjne (np. KRRiT, UKE, UOKiK) i samoregulacyjne (np. Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich, Stowarzyszenie Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej, Rada Reklamy).
- Wie, że istnieje prawo własności intelektualnej (w tym w szczególności prawo autorskie) i ma ono wpływ na ekonomiczną wartość oraz dostępność danego dobra, np. wie, że autor może nie wyrazić zgody na publikację książki w formie e-booka albo że wysoka cena e-booka wynika z zapisów umowy między wydawnictwem a autorem.
- Wie, czym jest informacja publiczna i że może się domagać jej uzyskania, np. może wnioskować o informację na temat ekspertyz, na podstawie których uchwalono daną ustawę.
- Wie, że serwisy, w których sprzedaje się treści, to wyjątek, a nie zasada finansowania mediów, np. wie, że w internecie można kupić uprzywilejowany dostęp i czas, abonament dot. notowań na giełdzie itp.
- Wie, na czym polegają podstawowe zasady handlu w sieci i płatności on-line, np. wie, jak działają aukcje on-line.
- Wie, że niektóre blogi są sponsorowane przez firmy i potrafi odróżnić zachętę do zakupu danego dobra od informacji o nim.

Kompetencje cyfrowe

Uczestnik/Uczestniczka:

- Potrafi porównać urządzenia komputerowe na podstawie ich parametrów, np. prędkość procesora, wielkość pamięci, wydajność podsystemu graficznego, rozdzielczość ekranu.
- Potrafi połączyć urządzenie komputerowe z urządzeniami peryferyjnymi (np. z projektorem, drukarką, głośnikami) z użyciem kabli, jak i bezprzewodowo.
- Potrafi łączyć komputer z urządzeniami zewnętrznymi (dodatkowy monitor, nośnik pamięci, zewnętrzna klawiatura).
- Potrafi łączyć z komputerem i przygotowywać do pracy urządzenia zewnętrzne (w tym np. zainstalować typowe sterowniki drukarki, wybrać drukarkę domyślną, wybrać tryb pracy zewnętrznego monitora (kopia ekranu, rozszerzony ekran, zewnętrzny ekran).
- Wie, że dane urządzenie komputerowe może pracować pod kontrolą różnych systemów operacyjnych.
- Wie o możliwości symbolicznego wskazywania plików („skrót”), istnieniu plików ukrytych, ograniczeniach możliwości dostępu do plików i sposobu korzystania z nich.
- Potrafi zapisywać pliki w różnych formatach (w tym konwertować formaty plików za pomocą dostępnych narzędzi).
- Dobiera format zapisywanych danych stosownie do potrzeb i zastosowań.
- Swobodnie korzysta z możliwości uruchamiania wielu aplikacji jednocześnie i zarządza nimi za pomocą dostępnych interfejsów systemu operacyjnego, np. zamyka lub minimalizuje niepotrzebne w danej chwili aplikacje.
- Zarządza zainstalowanymi aplikacjami, biorąc pod uwagę ograniczenia urządzenia komputerowego, np. usuwać niepotrzebne aplikacje, by zwolnić przestrzeń dyskową lub pamięć wewnętrzną.
- Potrafi zarządzać aplikacjami domyślnymi dla różnych formatów plików.
- Rozumie komunikaty oprogramowania i systemowe pojawiające się podczas instalacji, deinstalacji, konserwacji i eksploatacji.
- Samodzielnie tworzy, pozyskuje i przygotowuje obraz graficzny o żądanej treści (np. ilustracja przygotowana na podstawie własnego zdjęcia cyfrowego żądanego obiektu, wykres) i parametrach technicznych (np. rozdzielczość dobrana do potrzeb publikacji lub wydruku).
- Potrafi zidentyfikować, czy komputer jest chroniony oprogramowaniem ochronnym, potrafi określić jego nazwę i aktualność oraz wykonać podstawowe czynności związane z jego obsługą, takie jak aktualizację, skanowanie.
- Wie, że możliwe jest tworzenie szablonów korespondencji seryjnej.
- Korzysta z konspektu, spisu treści i podziału dokumentu na sekcje.
- Korzysta z mechanizmów recenzowania i śledzenia zmian.
- Tworzy i formatuje tabele, ilustruje tekst różnego rodzaju elementami graficznymi.
- Potrafi zaproponować, opisać i uargumentować konkretną budowę algorytmu rozwiązującego konkretną sytuację problemową.
- Potrafi opisać sytuację problemową, rozbijając ją na mniejsze podproblemy.

Zawody II stopnia – wymagania programowe

Na etapie II uczestniczka/uczestnik posiada, poza obowiązującymi na etapie I, następujące kompetencje:

Korzystanie z informacji

Uczestnik/Uczestniczka:

- Rozumie ograniczenia systemów organizacji informacji, w tym, że języki informacyjno-wyszukiwawcze są językami sztucznymi, np. Rozumie różnicę pomiędzy wyszukiwaniem pełnotekstowym w języku naturalnym a wyszukiwaniem za pomocą haseł przedmiotowych; potrafi dobrać odpowiednie operatory logiczne.
- Rozumie zagrożenia wynikające z tendencyjnego przedstawiania informacji, np. wie, że wybiórczy i/lub stronniczy opis sytuacji, sformułowany zgodnie z linią programową stacji, może zafałszować obraz rzeczywistości.

Relacje w środowisku medialnym

Uczestnik/Uczestniczka:

- Trafnie interpretuje poszczególne elementy składowe cudzego wizerunku; np. zdaje sobie sprawę, że wizerunek medialny osób publicznych wykorzystuje język i mowę ciała do realizacji zakładanych

- celów (np. pozyskania poparcia wyborców).
- Świadomie wybiera odpowiedni kanał komunikacyjny, w zależności od celu i możliwości nadawcy, np. wie, że zakończenie związku intymnego wymaga innej formy i innego kanału niż poinformowanie kogoś o spóźnieniu.
- Potrafi zidentyfikować sytuacje niebezpieczne w komunikacji z innymi użytkownikami (próby oszustwa, ataki agresji, naruszenie prywatności i praw) i wie, jak im przeciwdziałać, np. wie, w jaki sposób sprawdzić wiarygodność sprzedawcy na portalu aukcyjnym.
- Wykorzystuje społecznościowy potencjał sieci dla realizacji własnych celów, np. potrafi w zależności od potrzeby znaleźć pożądaną produkt lub usługę i poznać opinie innych użytkowników na jej temat.

Język mediów

Uczestnik/Uczestniczka:

- Rozumie pojęcie interfejsu w relacjach użytkownik-medium, np. potrafi scharakteryzować różnice w sposobie korzystania z tabletu i z gazety, z interfejsu graficznego (GUI) i z interfejsu tekstowego aplikacji komputerowych.
- Rozumie pojęcie ekranu, potrafi opisać jego rolę i przemiany w kulturze audiowizualnej; np. potrafi wskazać różnice między odbiorem filmu w kinie, na ekranie telewizora, komputera i tabletu lub smartfonu.
- Zna pojęcia edutainment oraz infotainment oraz potrafi dokonać analizy tych przekazów.
- Wskazuje przykłady komunikatów medialnych oraz przedsięwzięć edukacyjnych należących do tych kategorii.

Kreatywne korzystanie z mediów

Uczestnik/Uczestniczka:

- Swobodnie łączy ze sobą różnorodne zgromadzone treści i tworzy na ich bazie rozbudowane narracje cyfrowe, np. blogi, wiki, opowiadanie hipertekstowe, serwis internetowy, gazetę on-line lub inne formy oparte na hipertekstowej architekturze.
- Tworzy zaawansowane mapy myśli zarówno z użyciem tradycyjnych narzędzi, jak i dedykowanych aplikacji.
- Potrafi projektować aplikacje przy użyciu dostępnych w sieci wizualnych edytorów.
- Potrafi zarządzać grupową komunikacją wideo i audio za pomocą sieciowych komunikatorów oraz korzystać z zaawansowanych opcji, takich jak udostępnianie ekranu.
- Wykorzystuje znane platformy publikacji do tworzenia rozbudowanych archiwów cyfrowych złożonych ze zdigitalizowanych materiałów.
- Na zaawansowanym poziomie, samodzielnie i w grupie, modyfikuje znalezione, dostępne lub przygotowane wcześniej rozbudowane zasoby treści multimedialnych i hipermedialnych.
- Samodzielnie lub w grupie tworzy zaawansowane cyfrowe narracje, filmy, hipermedialne projekty oparte na zmodyfikowanych (samodzielnie lub przez uczestników grupy) treściach lub znalezionych, złożonych komunikatach medialnych.

Etyka i wartości w komunikacji i mediach

Uczestnik/Uczestniczka:

- Potrafi podjąć refleksję etyczną nad komunikacją i mediami z różnych perspektyw, np. działalności biznesowej, reklamy, polityki, edukacji, nauki, z punktu widzenia różnych systemów moralnych.
- Rozumie problem języka stosowanego w dyskusjach nad etyką mediów i komunikacji, np. Rozumie problem zdefiniowania pojęcia piractwa komputerowego.
- Praktycznie rozpoznaje wyzwania wobec etyki dziennikarskiej, obejmującej również innych nadawców treści, z perspektywy różnych systemów moralnych, np. potrafi skonfrontować zasady etyki dziennikarskiej dotyczące prezentowania scen przemocy z przekazem płynącym z obejrzanej relacji korespondenta wojennego.
- Odnosi problem wolności słowa i pluralizmu mediów do konkretnych zjawisk medialnych, np. potrafi zanalizować funkcjonowanie Wikileaks w perspektywie wolności słowa i polityki bezpieczeństwa państw.
- Odnosi problem dobra wspólnego do systemu mediów i komunikacji z wykorzystaniem pojęcia kultury (ekonomii) daru oraz pojęć związanych z ideą otwartości treści w Internecie (Otwarta Nauka, Otwarte Zasoby Edukacyjne, wolne licencje itp.), np. potrafi zanalizować model Wikipedii pod kątem dobra wspólnego, akcentując znaczenie wolnych licencji wykorzystywanych przez autorów haseł.
- Dokonuje krytycznej analizy problemu dobra wspólnego w perspektywie treści medialnych, np. w perspektywie pojęcia mediów publicznych.
- Dokonuje krytycznej oceny wartości, którymi usprawiedliwia się ograniczanie prawa do prywatności

- w mediach (np. prawo do informacji, bezpieczeństwo narodowe).
- Krytycznie podchodzi do skodyfikowanych zasad netykiety.
- Rozumie problem relacji między prawem stanowionym a moralnością, szczególnie w odniesieniu do prawa autorskiego, prawa własności i prawa do prywatności w mediach, oraz Rozumie problem języka używanego w dyskusjach na ten temat, np. Rozumie złożoność moralnej oceny piractwa komputerowego, potrafi rozważać, czy nielegalne korzystanie z programów komputerowych do celów edukacyjnych jest etyczne czy nie. Potrafi krytycznie zanalizować pojęcie piractwa komputerowego.
- Rozumie, że normy funkcjonowania mediów mogą być różne w różnych systemach prawnych i normatywnych.
- Potrafi odnieść się do problemu konieczności przestrzegania prawa, podejmując próbę etycznej oceny zjawiska medialnego, np. rozumie, że funkcjonowanie portalu Redwatch w kulturze prawnej USA jest dozwolone jako wyraz wolności słowa, a w Polsce traktowane jako przestępstwo. Rozumie, jakie problemy rodzi zróżnicowanie systemów prawnych i normatywnych, gdy podejmuje się próbę moralnej oceny tego zjawiska.

Bezpieczeństwo w komunikacji i mediach

Uczestnik/Uczestniczka:

- Posługuje się narzędziami zwiększającymi prywatność, np. pluginy, dodatki stanowiące rozszerzenia przeglądarek WWW, ustawienia prywatności w przeglądarce.
- Potrafi znaleźć przykładowe narzędzia zwiększające bezpieczeństwo komunikacji np. szyfrowanie end-to-end, poczty elektronicznej, PGP/GPG, TOR.
- Wymienia przykłady korzystnych i niekorzystnych lub niebezpiecznych zastosowań ciasteczek.
- Wie, że narzędzia zwiększające anonimowość są używane przez działaczy społecznych i politycznych, ofiary przemocy, sygnalistów (whistleblowerów).

Prawo w komunikacji i mediach

Uczestnik/Uczestniczka:

- Rozumie przepisy zawarte w konstytucji i ustawach oraz postanowienia konwencji międzynarodowych chroniące jego/jej prawa. Potrafi wskazać przykłady sytuacji w życiu (z własnego doświadczenia bądź wymyślone), do których regulacje te mogłyby znaleźć zastosowanie.
- Rozumie potrzebę aktywnej ochrony wolności i praw konstytucyjnych w obszarze mediów i komunikacji, np. potrafi wskazać przykłady działań organizacji społecznych na rzecz wolności słowa lub prawa do prywatności w mediach.
- Potrafi opisać, jak powstają różne prawa wyłączne i jak długo trwa ich ochrona, np. wie, że utwór uzyskuje ochronę w chwili ustalenia autorstwa, a patent i znak towarowy trzeba rejestrować.
- Potrafi opisać obszary stosowania monopolu autorskiego i patentowego, np. wie, że prawo autorskie nie dotyczy dokumentów urzędowych, a ochrona patentowa odkryć naukowych, matematyki i programów komputerowych.
- Wie, że monopol twórczy jest kompromisem pomiędzy prawami użytkownika a prawami autora, np. aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat wpływu internetu na sytuację twórców.
- Potrafi opisać konflikt między ochroną praw wyłącznych a wolnością dostępu do treści, np. aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat wpływu poszerzenia/ograniczenia zakresu dozwolonego cytowania na swobodę badań naukowych oraz działalność prasy.
- Potrafi ustalić, czy usługa jest świadczona zgodnie z umową, a w razie potrzeby aktywnie bronić swych praw, np. skierować reklamację lub pismo do urzędu.
- Wie, czym jest licencja programowa i przydział pasma.
- Potrafi skorzystać z prawa do sprostowania.
- Potrafi reagować na przypadki łamania praw osób niepełnosprawnych do korzystania z mediów, potrafi np. zawiadomić administratora strony internetowej o tym, że nie spełnia ona wymogów dostępności.

Ekonomiczne aspekty działania mediów

Uczestnik/Uczestniczka:

- Potrafi wymienić niektóre narzędzia polityki medialnej, np. akty prawne (ustawy i rozporządzenia), narzędzia regulacyjne, np. koncesjonowanie programów radiowych i telewizyjnych czy nakładanie przez organ regulacyjny kar za nieprzestrzeganie przepisów prawa itp.
- Rozumie, że demokracja i swoboda wypowiedzi są ściśle powiązane z zewnętrznym i wewnętrznym pluralizmem mediów. Potrafi podać przykłady krajów, które ograniczają swobodę wypowiedzi w mediach (np. Chiny, Rosja, Iran). Potrafi podać przykłady pluralizmu na polskim rynku mediów, np. wskazać na wielość nadawców radiowych i telewizyjnych oraz na różnorodność ich oferty

- programowej (programy uniwersalne i tematyczne, np. sportowe, muzyczne, filmowe, dziecięce, poradniczo-edukacyjne, społeczno-religijne itp.).
- Wie, że między mediami tradycyjnymi a odbiorcami odbywa się wymiana na poziomie ekonomicznym, choć odbiorca nie płaci bezpośrednio za informację, np. TV czy radio finansowane są z wpływów z reklam. Z kolei w internecie dostępne są różne modele finansowania: reklamy, subskrypcja lub tzw. ekonomia uwagi.
- Rozumie ekonomiczne i prawne konsekwencje obowiązujących przepisów dotyczących własności intelektualnej, np. rozumie, że choć może wykonać kopię filmu, nie może jej sprzedać, bo grozi to konsekwencjami prawnymi i ekonomicznymi.
- Rozumie powiązanie malejącej asymetrii informacyjnej w środowisku cyfrowym z ceną na niektóre produkty nabywane w sieci, np. Rozumie wpływ wyszukiwarek internetowych, porównywarek cenowych i internetowych platform handlowych na obniżkę marż produktów nabywanych w sieci.

Kompetencje cyfrowe

Uczestnik/Uczestniczka:

- Rozumie miary i parametry strumienia danych.
- Wie, że ustawienia aplikacji przechowywane są na dysku twardym lub w pamięci wewnętrznej urządzenia komputerowego.
- Adekwatnie reaguje na pojawiające się komunikaty, np. dostosowuje parametry instalacji lub eksploatacji.
- Dobiera rodzaje obrazów (formaty plików graficznych) do konkretnego zastosowania, np. skalowalne/wektorowe w sytuacjach wymagających dużych powiększeń.
- Potrafi zmienić format zapisu dźwięku (dokonać konwersji) stosownie do swoich potrzeb, np. wybierając format obsługiwany przez przenośny odtwarzacz.
- Potrafi zmienić format zapisu wideo (dokonać konwersji) do swoich potrzeb, np. wybierając format obsługiwany przez przenośny odtwarzacz.
- Potrafi kompresować pliki i tworzyć skompresowane archiwa, korzystając z dostępnego oprogramowania.
- Rozumie pojęcie związków relacyjnych między danymi oraz hierarchicznych struktur danych.

Mobilne bezpieczeństwo

Uczestnik/Uczestniczka:

- Posługuje się narzędziami zwiększającymi prywatność, np. ustawieniami lokalizacji w telefonie.
- Wie, że w trakcie instalacji, w zależności od systemu operacyjnego, aplikacje mogą wymagać przyznania uprawnień dostępu do różnych rodzajów funkcji urządzenia oraz danych użytkownika.
- Rozumie różnice pomiędzy różnymi grupami uprawnień i potrafi świadomie podjąć decyzję o ich przyznaniu lub odmowie.
- Rozumie, że narzędzia zwiększające anonimowość nie zwalniają z odpowiedzialności za własne czyny.
- Potrafi posłużyć się narzędziami o takich zastosowaniach.
- Potrafi postępować, kiedy napotyka najprostsze komunikaty o certyfikatach, np. nie akceptuje automatycznie każdego napotkanego błędnego certyfikatu zgłoszonego przez przeglądarkę albo aplikację pocztową.
- Potrafi znaleźć przykładowe narzędzia zwiększające bezpieczeństwo komunikacji, np. szyfrowanie end-to-end, poczty elektronicznej (PGP/GPG), wiadomości SMS.
- Rozumie, że poczucie bezpieczeństwa może być złudne, a zapewnienia twórców aplikacji (np. dotyczące zabezpieczeń) nie zawsze są zgodne z prawdą.
- Potrafi rozpoznać stalking i wie, jak się przed nim bronić.
- Potrafi zarządzać cyfrowym wizerunkiem; świadomie podejmuje decyzję, na ile cyfrowy wizerunek odzwierciedla jego prawdziwą tożsamość, np. o publikowaniu danych oraz o zakresie publikowanych danych umożliwiających odkrycie jego/jej tożsamości.
- Zna podstawowe cele wprowadzania nadzoru, np. walka z cyberprzestępczością, uzyskiwanie przez osoby lub instytucje przychodów ze sprzedaży prywatnych danych użytkowników.
- Wymienia przykłady korzystnych i niekorzystnych lub niebezpiecznych zastosowań ciasteczek.
- Wie, że przechowywanie plików „w chmurze” wiąże się z akceptacją regulaminu i może oznaczać, że usługodawca będzie sprawdzać, jakie pliki są w niej trzymane; może też oznaczać, że usługodawca będzie kasować pliki, które są lub wydają się niezgodne z regulaminem (np. faktyczne lub domniemane naruszenie prawa autorskiego).
- Rozumie, że pliki trzymane „w chmurze” są faktycznie pod kontrolą usługodawcy.
- Wie, jakie są podstawowe modele funkcjonowania na rynku aplikacji mobilnych (sprzedaż aplikacji, reklama, model freemium, finansowanie publiczne, wolne oprogramowanie tworzone przez

- społeczność).
- Wie, że operator serwisu społecznościowego może kontrolować komunikację użytkowników, decydując np. o wyświetleniu lub nie danych postów konkretnym osobom, bądź o usunięciu prowadzonej w takim serwisie „strony”.
 - Potrafi wskazać środki komunikacji, które zostawiają większą kontrolę użytkownikom (np. e-mail, blog).

Zawody III stopnia – wymagania programowe

Na etapie III uczestniczka/uczestnik posiada, poza obowiązującymi na etapie I i II, następujące kompetencje:

Korzystanie z informacji

Uczestnik/Uczestniczka:

- Rozumie, jakie są konsekwencje korzystania z niewłaściwych źródeł informacji w odniesieniu do efektów wykonywanej pracy i realizacji konkretnego zadania.
- Wie, jakie są złożone strategie wyszukiwania.
- Sprawnie wyszukuje informacje, budując strategie wyszukiwania w oparciu o najważniejsze modele zachowań informacyjnych.
- Potrafi łączyć informacje pochodzące z różnych źródeł i w odpowiedni sposób przedstawia je odbiorcom.

Relacje w środowisku medialnym

Uczestnik/Uczestniczka:

- Rozumie szanse i korzyści płynące z przynależności do danej grupy, np. potrafi je wykorzystywać w planowaniu kariery zawodowej, dołączając do grup specjalistów w danej dziedzinie oraz tworząc profile w społecznościowych serwisach specjalistycznych.
- Potrafi nawiązywać kontakty z osobami mieszkającymi w różnych częściach świata; wie, jak różnice kulturowe mogą wpływać na proces komunikacji.
- Wychwytuje działania niezgodne z prawem lub społecznie nieakceptowane popełniane przez lub wobec innych członków społeczności oraz reaguje na nie, np. będąc administratorem forum moderuje i weryfikuje proces przepływu informacji.
- Potrafi przeciwdziałać barierom informacyjnym, wykluczeniu cyfrowemu, asymetrii informacji oraz prowadzić działalność informacyjną, np. samodzielnie tworzy materiały edukacyjne oraz odpowiednie narzędzia medialne dla osób mających trudności z poruszaniem się w środowisku medialnym.

Język mediów

Uczestnik/Uczestniczka:

- Swobodnie występuje przed kamerą, ma i stosuje wiedzę z zakresu wywierania wpływu na inne osoby za pomocą mowy ciała i intonacji głosu.
- Potrafi przekazywać swoją wiedzę i umiejętności w zakresie komunikacji innym, np. może prowadzić szkolenia i warsztaty z zakresu edukacji medialnej, etykiety komunikacyjnej.

Kreatywne korzystanie z mediów

Uczestnik/Uczestniczka:

- Potrafi koordynować działanie zespołu przygotowującego treści do realizowanego projektu medialnego.
- Potrafi uczyć innych, jak gromadzić treści i tworzyć na ich podstawie rozbudowane narracje cyfrowe.
- Potrafi nadzorować realizację projektu medialnego, dzielić zadania dotyczące przygotowywania składowych części medialnych oraz montowania w całość zgromadzonych elementów lub ich kolekcji, potrafi organizować pracę kilku zespołów realizujących wspólny projekt medialny.
- Potrafi uczyć innych, jak przygotowywać prezentacje medialne, potrafi tworzyć prezentacje medialne na profesjonalnym poziomie.
- Potrafi rozwiązywać problemy pojawiające się w trakcie zaawansowanego modyfikowania treści multimedialnych i hipermedialnych.
- Potrafi koordynować działanie zespołu lub zespołów tworzących zaawansowane cyfrowe narracje, filmy, hipermedialne projekty oparte na zmodyfikowanych treściach.

- Potrafi koordynować zaawansowane działania w zakresie digitalizacji.
- Potrafi animować sieciowe społeczności.
- Potrafi zorganizować internetową redakcję, koordynować jej funkcjonowanie i aktywizować za jej pomocą społeczność lokalną.

Bezpieczeństwo w komunikacji i mediach

Uczestnik/Uczestniczka:

- Biegłe korzysta z narzędzi i technik zapewniających anonimowość w sieci.
- Kompleksowo dba o zachowanie anonimowości, korzystając z kombinacji narzędzi, np. tryb prywatny, TOR, blokada ciasteczek.
- Płynnie posługuje się systemami szyfrowania end-to-end (PGP/GPG, OTR).
- Śledzi najważniejsze doniesienia dotyczące naruszeń bezpieczeństwa i potrafi wdrożyć rozwiązania problemów oraz sugerowane praktyki.
- Zdaje sobie sprawę z zagrożeń związanych ze scentralizowanymi sieciami i usługami; potrafi podać przykłady sieci scentralizowanych (np. Facebook, Google) oraz zagrożeń z nimi związanych (np. utrata kontroli nad komunikacją, podsłuch).
- Podejmuje świadome, oparte na rzetelnych przesłankach decyzje dotyczące narzędzi, których używa, biorąc pod uwagę również przesłanki pozatechniczne, np. bierze pod uwagę to, czy wszystkie kanały komunikacji, z których korzysta, mogą być łatwo kontrolowane przez jedną organizację.
- Rozumie zalety decentralizacji i potrafi je uwzględnić w podejmowanych decyzjach.
- Potrafi przeprowadzić prosty, nieformalny audyt bezpieczeństwa, wskazując na braki w danej sytuacji, np. doradza szyfrowanie.
- Potrafi rozpoznać, które kanały komunikacji są bardziej podatne na nadzór niż inne.
- Potrafi aktywnie przeciwdziałać nadzorowi w sieci, świadomie stosując wiele technik w tym celu.
- Zna narzędzia i metody obrony przed zagrożeniami związanymi z komunikacją przez media.
- Potrafi zareagować na negatywne wzorce zachowań związane z uzależnieniem od mediów, np. szukając pomocy specjalisty.
- Potrafi zidentyfikować próby aktywnych ataków w środowisku medialnym (phishing targetowany) i się przed nimi obronić.

Prawo w komunikacji i mediach

Uczestnik/Uczestniczka:

- Potrafi zinterpretować normy prawne i zastosować je w ciągle zmieniającym się środowisku technologicznym.
- Rozumie przesłanki i skutki wyboru licencji dla swoich dzieł.
- Rozumie istotę sporu o patenty na programy, o obowiązki pośredników oraz o prawa i wolności prywatnego uczestnika obiegu kultury.
- Rozumie zasady ochrony patentowej i znaków towarowych.
- Wie, czym jest ochrona baz danych.
- Broni swych praw, gdy operator odetnie go od usługi lub danych.
- Potrafi ocenić i sprawdzić jakość usługi telekomunikacyjnej.
- Potrafi żądać dostarczenia usług powszechnych.
- Rozumie obowiązki pośrednika wynikające z powiadomienia o naruszeniu.
- Rozpoznaje naruszenie obowiązków wydawcy lub nadawcy.
- Potrafi przygotować komunikat medialny i wie, które medium może lub musi go zamieścić.
- Potrafi sprawdzić dane rejestracyjne medium.
- Dostrzega i potrafi opisać bezpośrednie i pośrednie bariery dostępności.
- Potrafi sprawdzić spełnienie wymogów dostępności.
- Wie, jakie dane i jak długo gromadzi i przechowuje operator usługi.
- Potrafi opisać treść ustawy o ochronie danych osobowych.
- Potrafi zwrócić się do GIODO z prośbą o interwencję lub interpretację.

Ekonomiczne aspekty działania mediów

Uczestnik/Uczestniczka:

- Dokonuje trafnej analizy wpływu ustawodawców, rządu, organów regulacyjnych i samoregulacyjnych na politykę medialną.
- Rozumie konsekwencje konsolidacji i koncentracji mediów.
- Rozumie różnice między koncentracją poziomą i pionową.
- Wskazuje bariery wejścia na rynek mediów.
- Rozumie, na czym w środowisku cyfrowym polega zmiana ekonomicznego ujęcia „informacji jako

dobra”.

- Rozumie, na czym polega ekonomia uwagi i ekonomia daru i potrafi podać ich przykłady.
- Wskazuje źródła presji politycznej i ekonomicznej wywieranej na media ze względu na model finansowania.
- Biegłe posługuje się następującymi terminami dot. zagadnień finansowania mediów i sprzedaży w internecie: przychody z reklam, dotacje, abonament, crowdfunding, freemium, sprzedaż w pakiecie. Rozumie ich znaczenie oraz powiązania.

Kompetencje cyfrowe

Uczestnik/Uczestniczka:

- Wie, że niektóre urządzenia komputerowe (np. komputery klasy PC) powinny być zasilane za pośrednictwem odpowiednio przystosowanych obwodów zasilających (np. listew wyposażonych w obwody zabezpieczające).
- Potrafi sprawdzić lub oszacować wymaganą moc zasilacza, stabilność napięcia i przebieg jego zmienności.
- Potrafi poprawnie eksploatować baterie urządzeń przenośnych (odpowiednie cykle ładowania i rozładowania).
- Potrafi oszacować wymaganą przepustowość łącza dla typowych operacji przesyłania danych przez sieć (w tym oszacować czas pobierania pliku o danych rozmiarach, oszacować możliwość strumieniowania dźwięku i wideo).
- Wie, że niektóre systemy operacyjne ograniczają maksymalne rozmiary pojedynczego pliku.
- Potrafi zidentyfikować na podstawie działania aplikacji, zainstalowanego oprogramowania diagnostycznego oraz ogólnodostępnych źródeł informacji, czy aplikacja, którą chce zastosować, jest bezpieczna.
- Dobiera metody i narzędzia (np. aplikacje, języki programowania) do rozwiązywanego problemu i na ich bazie stworzyć projekt rozwiązania.
- Tworzy rozwiązanie problemu w oparciu o swój projekt i wybrane narzędzia (np. aplikacje, języki programowania).
- Potrafi przetestować stworzone rozwiązanie, ocenić jego skuteczność działania (w tym pod kątem warunków brzegowych).

Mobilne bezpieczeństwo

Uczestnik/Uczestniczka:

- Wie, że istnieją metody obejścia/utrudnienia nadzoru (np. wyjęcie baterii z telefonu), nie tylko techniczne: potrafi wymienić takie metody, jak świadome umieszczanie informacji fałszywych lub stosowanie szyfrowania nie tylko do treści wrażliwych, ale również banalnych, celem utrudnienia identyfikacji, kiedy komunikacja dotyczy ważnych/wrażliwych kwestii.